БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

№ 19 (6454)
ЯНВАРИИН 27
ВТОРНИК
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ЭКОНОМИКО УРГАЖА БА АМЖАН ХҮГЖЭЖЭ БАЙНА

1952 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл мүнөөдэр толилогдобо. Энэ мэдээсэл хадаа социалистическэ экономико ба культурые хүгжөөлгэдэ Ленин—Сталинай агуухэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэрээр советскэ арадай туйлаһан гайхамшагта шэнэ амжалтануудай гэршэ мүн.

Ороной экономическа хүгжэлтэ дотор хүтэлбэрилхы һуури эзэлэгшэ социалистическэ промышленность 1952 ондо — сталинска табадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлдэ — нилээд ехэ амжалта туйлаа. **1952 ондо валовой продукци үйлэдбэрилгын жэлэй түсэб промышленностиин талаар бүхы дээрээ 101 процент дүүргэгдөө. СССР-эй бүхы промышленностиин валовой продукци 1952 ондо 1951 оной-хитой сасуулбал 11 процент ургаа.** 1951 ондо валовой продукци үйлэдбэрилгын түсэбэй мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэһэниинь мэдээжэ. Тиимэһээ табанжэлэй түрүүшын хоёр жэлдэ гэжэ хараалагдаһан сталинска табадахи табанжэлэй даалгабаринууд үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Тиин табанжэлые бүхы дээрэнь болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ зохистой условн байгуулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ продукциин шанар дээшэлээ. Тухеэрэлгые ашаглалга һайжарһан, продукциин единицэдэ түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ ба электроэнерги гаргашалга доошолһон байна. Промышленностьда хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 7 процент ургаа. Түүхэй эдэй, материалнуудай, түлишын сэнгүүдэй, электрическэ ба тепловой энергиин, ашаа зөөлгын тарифнуудай доошолһон ябадалые хараадаа абаад байхада, 1952 ондо промышленна продукциин өөрын үные химдаруулга 8 процент үлүүтэй болоо.

1952 ондо социалистическэ үйлэдбэри, *урда* жэлнүүдэйхидэл адли, советскэ наука ба техникын туйлалтануудай база дээрэ саашадаа урган һайжараа. Жэлэй турша соо советскэ машина бүтээлгэ болбол тон шухала шэнэ түхэлэй ба маркын 600 шахуу машинанууд болон механизмнуудые байгуулаа, үйлэдбэриин процессүүдые һайжаруулгада, үндэһөөрнь нарижуулгада зорюулагдаһан 800 мянга шахуу ухаалан зохёолгонууд, техническэ нарижуулганууд, рационализаторска дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдээ.

Социалистическэ хүдөө ажахын ажалшад ехэ амжалтануудые туйлаа. 1952 ондо тарилгын талмай 1951 онойхитой сасуулбал, 2 миллион 765 мянган гектараар ургэдхэгдөө, эгээ үнэтэй ороһото культура — шэниисэ тарилга 3 миллион 320 мянган гектараар ургэдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороһоной валовой ургаса найман миллиард пүүд болоһон байна. Тиихэдэ шэниисын валовой ургаса 1951 оной ургасые 23 процентээр үлүүлээ. Хлопогой, сахарна свёклын, наран сэсэгэй ба техническэ бусад культурануудай, мүн хартаабхын ба овощиин валовой ургаса дээшэлээ. Малажал хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтанууд туйлагдаа.

Хүдөө ажахын техническэ база улам бэхижэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахы болбол арбан табан хүсэтэй 131 мянган трактор, таряа хуряалгын 41 мянган комбайн, 57 мянган ашаанай автомобильнуудые, хоёр миллионһоо үлүү элдэб машинанууд болон зэбсэгүүдые абаа. Машинно-тракторна станцинууд колхозуудта полевой гол шухала хүдэлмэринүүдэй дүрбэнэй нэгые хэһэн байна. Байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха түсэб бодото дээрээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Промышленность болон хүдөө ажахын ургахатай хамта манай ороной түмэрзамай, гол мүрэнэй, далайн ба автомобильна транспорт хэлбэришэгүйгөөр хүгжэнэ.

Советскэ орон дотор капитальна барилга туйлай ехэ хэмжээгээр хэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй капитальна барилгын хэмжээн 1951 онойхитой жэшэбэл 111 процент болоо. Волга, Дон, Днепр ба Аму-Дарья дээрэ томо томо гидроэлектростанцинуудые, уһалууриин системэнүүдые бариха талаар 1952 ондо гэжэ тогтоогдоһон түсэбтэ даалгабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Коммунизмын агууехэ барилгануудай түрүүшынхи — суднаар ябалгын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ канал—сталинска уһын асари ехэ барилга үнгэрэгшэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаа.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта туйлагдаһан амжалтанууд хадаа советскэ обществын ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе саашадань дээшэлүүлээ. Социализмын экономическа гол хуулиин бэелэлгэ энээн дотор эли тодоор харагдаа.

«Социалистическэ үйлэдбэриин уг зорилгынь,—гэжэ нүхэр Сталин һургана, **—ашаг олзо бэшэ, харин өөрынгөө эрилтэтэй хүн, ондоогоор хэлэхэдэ, тэрээнэй материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангадаг ябадал мүн».**

Мүнөөдэр толилогдоһон мэдээн сооһоо харахада, үнгэрэгшэ жэлдэ советскэ худалдаа наймаан саашадаа дэлгэржэ үргэлжэлөө. 1952 ондо гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай талаар хүн зондо 1951 онойхиһоо 10 процент ехэ эд бараан худалдагдаа. Советскэ правительство үргэн хэрэглэлэй эд бараанай гүрэнэй розничэ сэнгүүдые 1952 оной апрелиин 1-һээ шэнээр — карточна системын болюулагдаһанһаа хойшо табадахяа—химдаруулаа.

Арадай ажахыда хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо ургажа үргэлжэлөө. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоо манайда 41,7 миллион болоһон байба. Пёдондо, урда жэлнүүдэйхидэ адли, орон дотор хүдэлмэригүйдэлгэ байгаагүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ культурна байгуулалтын, элүүрые хамгаалгын ба городуудые болбосон түхэлтэй болголгын талаар саашадаа амжалтанууд туйлагдаа. Дунда һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшадай ба дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй тоо нилээд олошороо.

Национальна доходой таһалгарнагүй ургалта хадаа ниитын баялигай ургалтын ба советскэ арадай ажана һайн байдалай дэбжэлтын гол показатель мүн. 1940 онһоо 1951 он хүрэтэрхи үе соо СССР-эй национальна доход 83 процент ургаа. Тус доход 1952 ондо 1951 онойхитой сасуулбал 11 процент ургаһан байна.

Советскэ орон дотор бүхы национальна доход ажалшадай ашаа туһада зорюулагдадаг. Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай сэнгүүдэй химдарһанай, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай мүнгэн салингай ургаһанай, таряашадай мүнгэн ба натуральна олзо доходой дээшэлһэнэй, гүрэнһөө хүн зондо түлэгдэдэг хүнгэлэлтэнүүдэй ургаһанай эсэстэ 1952 ондо, 1951 онойхитой сасуулбал, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай олзо доход хүдэлмэрилжэ байгаа нэгэ хүн дээрэ абахада, 7 процент, таряашадай олзо доход хүдөө ажахыда хүдэлмэрилжэ байгаа нэгэ хүн дээрэ абахада, 8 процент дээшэлээ.

Манай туйлалтанууд туйлай ехэ, гэбэшье, Ленин—Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн советскэ хүнүүд туйлалтануудаараа һанаагаа амардаг заншалгүй. Манай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнуудай бии байһаниинь мэдээжэ.

Зарим предприятинууд даалгабаринуудые продукциин шанарай, сортностиин талаар эбдэнэ, үйлэдбэридөө голодһо гаргана. Промышленностиин зарим һалбаринуудта үйлэдбэриин түсэбүүд тогтоогдомол ассортиментынгээ талаар бэелүүлэгдэнэгүй.

Иимэрхүү дутагдалнуудые яашье тэсэжэ болохогүйнь мэдээжэ. Гүрэнэй түсэб—хуули мүн. Бүхы предприятинууд тэдээндэ гэжэ тогтоогдоһон гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэжэ ба арадай ажахые тэрээндэ хэрэгтэй, тон һайн шанартай продукцяар хангажа байха уялгатай.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёол, съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ хэлэһэн үгэнь манай арадай дунда творческо хүсэнэй шэнэ долги орьёлуулаа. Сталинска табадахи табанжэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн орон дотор улам үргэнөөр дэлгэрнэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба новаторнуудай зэргэнүүд ургажа байна. Табадахи табанжэлые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэхи үргэн олоной творческо эдэбхиин дэбжэлтые толгойлхо, үйлэдбэриин түрүүшүүлые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, манай организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тон түргэнөөр усадхаха зорилгоор тус дутагдалнуудые шүүмжэлэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай уялга мүн.

Сталинска табадахи табанжэл болбол манай ороной арадай ажахын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтые тодорхойлно, арадай материальна ажана һайн байдалай ба культурна хэмжээнэй саашадаа нилээд ехээр ургаха ябадал хангана. Ленин—Сталинай партиие тойрон нигтаар жагсаһан советскэ арад сталинска табадахи табанжэлые бодотоор бэелүүлхын түлөө, коммунизм байгуулгада шэнэ амжалтануудай түлөө пэн зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

(«Правдын» январиин 23-най түрүү бэшэгһээ).

Түрэл орон доторнай

Москвагайхидта 60 мянган лекци уншагдаба

Московско городской лекционно бюро ба районно лекторскэ группанууд столицын фабрикануудта, заводуудта, барилганууд дээрэ, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, клубуудта, культурын Байшангуудта ба Ордонгуудта 60 мянга гаран лекцинүүдые үнгэрэгшэ жэлэй турша соо эмхидхээ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ, коммунизмын агууехэ барилгануудта, экономикын, литературын, искусствын асуудалнуудта тэдэ лекцинүүд зорюулагдаа.

Естественно-научна пропагандалгада ехэ анхарал хандуулагдаба. Ородой агууехэ эрдэмтэд И. П. Павловай, Д. И. Менделеевэй, М. В. Ломоносовой, К. А. Тимирязевай, И. В. Мичуринай ба бусад эрдэмтэдэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай лекцинүүд болобо.

Московско городской лекционно бюрогой ба районно лекторскэ группануудай эмхидхэһэн лекцинүүдые 5 миллион москвагайхид үнгэрэгшэ жэлдэ шагнаба.

Лекционно бюро мүнөө партиин XIX съездын материалнуудые үргэнөөр пропагандална. Һүүлэй үедэ табанжэлэй түсэб, промышленна продукциин шанарые һайжаруулхын, өөрын үные химдаруулхын түлөө тэмсэл тухай, ажалшадай материальна ажана һайн байдалые һайжаруулха ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай 2,5 мянган лекцинүүд уншагдаа.

(ТАСС).

Казахстанай агитпунктнуудта

АЛМА-АТА. (ТАСС). Казахстанай 160 мянга гаран агитаторнууд һунгуулиин кампанида хабаадана. Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Сталинска Конституциин агуухэ принципүүдые һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые тэдэнэр ажалшадта тайлбарилна.

Һунгагшадай дунда хэгдэдэг агитационно-олониитын хүдэлмэри хадаа республика соо эмхидхэгдэһэн 7 мянга гаран агитпунктнуудта гол түлэб үнгэргэгдэдэг юм. «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай гениальна зохёол, советскэ һунгуулиин системэ, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүд ба элидхэлнүүд агитпунктнуудта уншагдана, мүн кинофильмнүүд харуулагдана, уранһайханай самодеятельностиин кружогууд наадана.

Партийна комитедүүдэй ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай библиотекэнүүд агитаторнуудта ба пропагандистнуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Мосбассай горнягуудай үүсхэл

СТАЛИНОГОРСК. (ТАСС). Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай московско обкомой президиумэй заседани январиин 14-дэ боложо, жэлэй түсэбые бүхы показательнуудаар болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Мосбассай шахтернуудай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн «Красноармейскуголь» трестын горнягуудай дурадхалые зүбшэн хэлсэбэ. Обкомой президиум горнягуудай патриотическа үүсхэлые һайшаагаа, түрүү коллективэй үүсхэлые үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ гэжэ нютагай профсоюзна организацинуудые уялгалаа. Үйлэдбэриин резервнүүдые элсүүлхэ талаар стахановска түсэбүүдые зохёолгодо, горно техникые дүүрэнээр ашаглалгын үндэһэ һуури дээрэ хүдэлмэриин графигые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэдэ гол анхарал хандуулагдаа.

Обкомой президиум мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулан, саг үргэлжэ тэрэнэй дүнгүүдые гаргажа байха тухай нютагай профсоюзна организацинуудые уялгалаа.

Колхозно хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэнэ

КИЕВ. (ТАСС). Колхозно хүтэлбэрилхын кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри Киевскэ областьдо хэгдэнэ. Хүдөө ажахын артельнуудэй 300 гаран түрүүлэгшэд агрономическа дээдэ ба дунда эрдэмтэй болонхой, 500 шахуу хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудые дүүргэбэ. Киевскэ хүдөө ажахын институдай дэргэдэ колхозуудай түрүүлэгшэдэй һарын курсанууд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эндэ колхозуудай 30 гаран түрүүлэгшэд «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай гениальна зохёолые, хүдөө ажахын үйлэдбэриие комплексноор механизацилгын асуудалнуудые, ороһото ба техническэ культурануудай ургасыень дээшэлүүлхэ аргануудые шудална.

Колхозуудай олон түрүүлэгшэд хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудта заочноор һуралсадаг байна.

Кубанида колхозно хүсэтэ гидростанцинууд баригдана

КРАСНОДАР. (ТАСС). Хүдөө ажахые комплексноор механизацилга ехэ электроэнергиие эринэ. Кубанска колхозууд хүсэ ехэтэй гидростанцинуудые барижа байна. Колхоз хоорондын 1200 киловатт хүсэтэй ГЭС Отрадненска райондо баригдажа дүүрээ. Удобненско, Ново-Кубанска, Курганинска ба бусад районуудта колхозууд 300-һаа 480 киловатт хүрэтэр хүсэтэй гидростанцинуудые барина.

Кубаниин колхозно гидростанцинуудай хүсэ, дунда жэшээгээр, мүнөө арбан мянган киловатт болоо. Тэрэ хадаа сталинска табадахи табанжэлэй эсэстэ хоёр дахин ехэ болохо байна.

Каховско гидроузелай гидротехническэ гол барилгануудта табигдаха бетон үйлэдбэрилхэ автоматизированнэ бетонно заводууд Шэнэ Каховкодо баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэнэ Каховкодохи автоматизированнэ бетонно заводой барилга дээрэ. ТАСС-эй фотохроника.

КОММУНИСТНУУД БА ПАРТИЙНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ СТАЛИНСКА БЛОГОЙ КАНДИДАДУУД

Солото бригадир Петр Бажеев

Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхозой таряанажалай бригада үнгэрэгшэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряажа абаа. Энэ бригадые дүршэлтэй, шадамар эмхидхэгшэ Петр Филиппович Бажеев хүтэлбэрилнэ. Энэ бригада 220 гектар талмай дээрэһээ 100 пүүд эрхим таряа гектар бүриһөөнь абаһан байна. Зарим участогуудтахи шэниисын ургаса 160 пүүд ба мүн дээшэшье болоһон байха юм.

Артелиин гэшүүд ажалта үдэр бүхэндөө дүрбэ-дүрбэн килограмм таряа авансаар абаа.

Яагаад иимэ баян ургаса туйлагдааб гэхэдэ, агротехническэ заабариие таряанажалайхид наринаар сахиһан, таряанайнгаа хойноһоо һайнаар харууһалһан байна. Энээндэ бригадир нүхэр Бажеев ехэ үүргэ дүүргэээ. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа таряа тарилгын түрүү арга методүүдые шадамараар хэрэглэһэн байгаа.

Петр Филиппович таряанажалай бригадираар 7 жэлдэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

«Коммунизм» колхозой гэшүүд һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ һунгуулиин Тресковско округһоо нүхэр **Бажеевые** Кабанскын аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлээ. Һунгуулиин Окружной комисси Петр Филиппович Бажеевэй кандидатурые регистрацида абаһан байна.

Мүнөө Бажеевэй бригада хабарай тарилгада амжалтатайгаар бэлэдхэжэ байна. Машина, зэбсэг заһабарилагдана. Саһа тогтоолгодо колхознигууд эмхитэйгээр гараа. Эдэ бүхы хүдэлмэриие Петр Филиппович шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

Солото бригадир, үндэр ургасын эрхим мастер нүхэр Петр Филиппович **Бажеевэй түлөө** һунгуулиин Тресковско округой һунгагшадай нэгэн һаналаар голосуудаа үгэхэ байһаниинь лабтай.

О. Березков.

Колхозой түрүү һаалишан

Мыдыгма Чимитова Яруунын аймагай Ульдиргын сомсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин племенной гүүртын түрүү һаалишан юм. Нүхэр Чимитова үнэн сэхээр, шударгыгаар ажалладаг туладаа колхознигуудайнгаа дунда угаа ехэ хүндэтэй болонхой. Тиимэһээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һунгуулиин № 4 Эгэтын Адагай округһоо Мыдыгма Чимитовае ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн һаналаар дэбжүүлһэн байна.

Нүхэр Мыдыгма Чимитовагэй ажабайдалайнь зам тон юрын юм. Тэрэ хадаа Яруунын аймагай Баруун Эгэтэ гэжэ нютагай үгытэй шадалтай малша бурядай бүлэдэ 1907 ондо түрэһэн байгаа.

Мыдыгма Чимитова түрэл нютагтаа колхозой тогтоходонь гэшүүн боложо, оролдосотойгоор ажаллажа захалһан юм. Тэрэ хадаа колхозойнгоо малажал дээрэ арба һайса гаран жэлэй турша соо һаалишанаар ажаллаха зуураа, бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. 1949 ондо колхоздонь племенной үнеэдэй гүүртэ бии болгогдоходонь тэндэ һаалишан болгогдоо һэн.

Энэ үе соогоо нүхэр Чимитова үнеэдэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхын ба абаһан түлнүүдээ тобир һайнаар, хоролтогүйгөөр тэнжээхын түлөө эсэшэгүйгөөр ажаллажа, бага бэшэ амжалтануудые туйлаа юм. Жэшээлхэдэ, 1951 ондо даажа байһан үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 13 үнеэдэй туд бүриһөөнь 1400 литр һү һаагаа. Мүн түлнүүдээ хоролтогүйгөөр тэнжээгээ.

Мүнөө һаалишан Чимитова байкало-кударынхидай уряае халуунаар дэмжэн, республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 1953 ондо 15 үнеэдһээ 15 тугал абаха, үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха ба малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гэһэн уялгануудые абаад, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна.

Һунгагшадай этигэл найдабариие аймсоведэй депутадта кандидат нүхэр Чимитовагэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь дамжаггүй.

Цырен Дандаров.

Залуу мэргэжэлтэ

Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой коллектив һаяхан болоһон хамтынгаа суглаан дээрэ залуу мэргэжэлтэ Батомунко Аюшеевич **Аюшеевые** Улан-Удын городской Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байгаа. Нүхэр Аюшеевэй кандидатура һунгуулиин Окружной комиссяар регистрацилагдаба.

Батомунко Аюшеевич Читын областиин Агын национальна округой дунда шадалтай малша бурядай гэр бүлэдэ 1922 ондо түрэһэн юм.

Агын педагогическа училищи нүхэр Аюшеевэй дүүргээд байтарань, 1941 ондо манай Советскэ Эхэ орондо гитлеровскэ Германи хорото муухайгаар добтолон ороо бэлэй. Тиин Батомунко Аюшеевич Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордожо, фронтын түрүү линидэ ябажа дайлалдаһан байгаа.

Немецко-фашистска булимтарагшадтай тэмсэлэй фронт дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһанай түлөө найман орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан байха юм.

Нүхэр Аюшеев дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр 1947 ондо Московско гүрэнэй планово-экономическа институдта орожо, тэрэнээ 1952 ондо дүүргэһэн байна.

Үнгэрэгшэ оной август һараһаа нүхэр Аюшеев Улан-Удын городской Соведэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг дээрэһээ коллективэйнгээ дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

Залуу мэргэжэлтэ нүхэр Аюшеев һунгагшадай этигэл найдабариие харюулха байха.

Ц. Тыхеев.

Бурят-монгол хэлэнэй асуудалнуудаар научна конференци эхилбэ

Бурят-монгол хэлэнэй асуудалнуудаар зарлагдаһан научна конференци үсэгэлдэр оперо ба балетэй театрын байшан соо нээгдэбэ.

Зүбшэн хэлсэхэ ёһотой асуудалнууд тухай эхилэлгын үгэ хэлэжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилон тус конференциие нээбэ.

Зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар хэлэн тухай нүхэр И. В. Сталинай һургаалай үндэһөөр бурят-монгол хэлэнэй грамматическа байгуулалта тухай элидхэл филологическа наукануудай доктор, профессор **Г. Д. Санжеев** хэбэ.

Мүнөөдэр конференци хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ байна.

КПСС-эй обкомдо

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан Мухаршэбэрэй аймагай хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай

КПСС-эй обкомой бюро ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай партиин Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Мироновой элидхэлые шагнаһан ба зүбшэн хэлсэһэн, зохихо тогтоол гаргаһан байна.

«Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха тухай» КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолые партиин Мухаршэбэрэй айком хангалтагүйгөөр дүүргэнэ, һунгагшадай дунда ябуулагдаха агитационно-ниитын хүдэлмэриин түсэб ёһо тэдысэ табигдаһан байна. Агитколлективүүдэй составта партийна, советскэ эдэбхитэд, хүдөөгэй интеллигенци ба үйлэдбэриин түрүүшүүл нэмэжэ оруулагдаагүй, һунгалтын урда тээхи агитаци эмхидхэхэ асуудалнуудаар агитаторнуудай зүблөөнүүд, семинарнууд ба суглаанууд хаһа саг соогоо үнгэргэгдөөгүй байна гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэбэ.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанууд—клубууд, уншалгын байшангууд, лекторскэ нэгэдэлнүүд, элидхэлшэдэй группанууд, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын отделени һунгуулиин урда тээхи агитацида хабаадуулагдаагүй байна.

Эдэ бүгэдэһөө боложо партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые, съезд дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгые, Сталинска Конституциин агуу ехэ принципүүдые, советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалта тухай, буржуазна демократи гэдэгһээ советскэ социалистическэ демократиин булюу һайн байһые аймагай хүн зондо һайнаар ойлгуулжа үгэнэгүй.

Колхозууд ба МТС-үүдэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудтай холбоогүйгөөр, залуушуул, интеллигенци болон колхозуудай эрилтэнүүд хараада абтангүйгөөр агитационно-пропагандистска хүдэлмэри илейнэ доодо хэмжээнэй ябуулагдадаг дээрэ нүхөө багатай байна.

Илангаяа «Гигант», «Искра», «Комсомол», «Победа», Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудай агитколлективүүд муугаар хүдэлмэрилнэ. Үнэндөө тэдэнэр арад зоной дунда ябуулагдаха һунгалтын урда тээхи агитациие мүнөө болотор хэжэ эхилээдүй байха юм. Хонхолой, Гашей, Суулга, Шаралдай тосхонуудта эмхидхэгдэһэн һунгуулиин участогуудта агитпунктнууд түхеэрэгдээдүй байһаар. Тэндэ справка үгэхэ столнууд эмхидхэгдээгүй, газетэ, журналнууд болон номуудшье, харуулан ойлгуулха агитацишье үгы байна.

Бом, Цаган-Шулуутай, Гашей, Шаралдай, Заган, Хара Шэбэр тосхонуудтахи хүдөөгэй клубууд һунгагшадай дунда агитационно-ниитын ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй. Кировэй, Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудай клубууд, түлигдэдэггүй, хүйтэн, культурна шухала хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй байна. Аймаг доторхи олохон колхозуудай радиоузелнууд хүдэлмэрилнэгүй. Газетэ ба журналнууд үсөөнөөр захигдана. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой 240 айлнууд оройдоо 13 экземпляр газетэ, «Победа» колхозой 220 айлнууд миил 19 экземпляр газетэ захиһан байна. Тиихэдэ, «Шэнэ байдал» колхоз нэгэшье экземпляр газетэ захяагүй байха юм.

«Вперед» гэжэ аймагайнь газетэ һунгалтануудта бэлэдхэлэй асуудалнуудые һулаар харуулна, сталинска шэнэ табанжэлэй даалгабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые һулаар элсүүлнэ.

Партиин айком ба партийна эхин организацинууд өөрыгөө шүүмжэлгэ ба дороһоо гараһан шүүмжэлэл һулаар дэлгэрүүлнэ, колхозуудай, МТС-үүдэй ба предприятинуудай дутуу дунданuудые элирүүлэн, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые дары абанагүй, нютагай Соведүүдэй ажал-ябуулгые саашадань һайжаруулха, культурна ба ажахын байгуулалтада тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулнагүй гэжэ партиин обкомой бюро тэмдэглэһэн байна.

Һунгагшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ябуулхада ниимэ олон дутагдалнууд үзэгдэнэб гэжэ, түбхын түрүүнэ, КПСС-эй айком, тэрэнэй секретарь нүхэд Мирошниченко, Цыбиков, Миронов гэгшэд КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдһээ зохихо тобшолол хээгүй, идеологическа хүдэлмэриие тоодоггүй заншалаа орхёогүй, хашалгүй һанаа амар ябадалһаа хахасаагүй байна гэжэ партиин обкомой бюро тэмдэглэбэ.

КПСС-эй обкомой бюро болбол идеологическа хүдэлмэриие тоодоггүй ябадалаа дары усадхаха, һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, партиин XIX съездын материалнуудые, И. В. Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ зохёолые, Сталинска Конституциие гүнзэгыгөөр шудалха хэрэг эмхидхэхэ, аймагайнгаа урда табигдаһан ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын ба колхознигуудай, МТС-үүдэй ба предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ гэжэ партиин Мухаршэбэрэй айкомые уялгалба.

Һунгалтын урда тээхи агитаци ябуулха хэрэгтэ партийна ба советскэ бүхы эдэбхитэдые, хүдөөгэй интеллигенциие, коммунистнуудые ба комсомолецуудые хабаадуулжа, бүхы һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэри ябуулха гэжэ партиин обкомой бюро КПСС-эй айкомдо дурадхаба. Агитаторнуудай семинарнуудые ба инструктивна зүблөөнүүдые 10 хоног соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ үнгэргэхэ, агитаторнуудай ба пропагандистнуудай ажал-ябуулгые хододоо хинан шалгаха, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд дыень саг соонь элирүүлэн усадхаха, агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолон тарааха шухала. Агитпунктнууд һунгагшадай дунда ябуулагдаха агитационно-ниитын хүдэлмэриин бодото центрнүүд болгогдохо ёһотой.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, лекторскэ нэгэдэлнүүдэй, элидхэлшэдэй группануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха, газетэ ба журналнуудые лахин нэмэжэ захилга эмхидхэхэ, бүхы радиоузелнуудые ба приемнигуудые таһалгаряагүйгөөр эгэсэд рилуулха, һунгуулиин кампаниин асуудалнуудые «Вперед» гэжэ аймагайнгаа газетэдэ үргэнөөр харуулха гэжэ партиин айкомые уялгалба.

Арзагунай уншалгын байшан

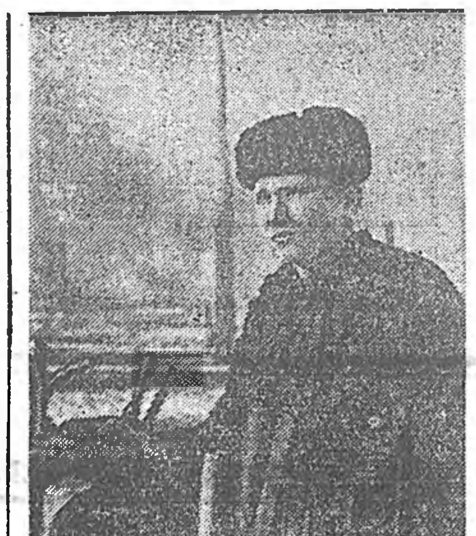
Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой центр—Арзагунда радиоузелтай зэргэлһэн нэгэ гэр байдаг. Энэ хадаа колхозой уншалгын байшан мүн. Тэрээн соо арюун сэбэр, сонхонуудынь шторнуудтай, столнуудынь скатертьнуудаар хушагданхай юм.

Ханануудтань—агуухэ вождьнорой портредүүд, улаан бүд дээрэ бэшэгдэһэн лозунгнууд, плакадууд, нютагай зурагшадай зураһан диаграмманууд ба «Сталинска Конституциин наран доро» гэһэн фотомонтаж бии. Колхознигууд сүлөөтэй сагтаа эндэ ерэжэ, шэнэ газетэнүүдые, журналнуудые ба номуудые уншадаг.

Библиотекарь нүхэр Галина Очирова нүүдэл библиотекэ эмхидхэһэн байна. Энэ библиотекэ бурят ба ород хэлэнүүд дээрэ 90 гаран номуудһаа бүридэнхэй. Нүхэр Очирова малшадта зарим номуудые уншажа ба удхыень хөөрэжэ үгэдэг.

1950 оноһоо хойшо эндэхи избачаар нүхэр Б. Гатапов хүдэлмэрилдэг. Нүхэр Бимбажаб Гатапов ородой классическа ба советскэ уранзохёолшодой, Сталинска шангай лауреадуудай ба манай уранзохёолшодой номуудые олоор тараадаг байна. Ажалшадтай хөөрэлдэхэдөө эдэ номууд соохоо жэшээнүүдые хэрэглэдэг юм.

Б. Дармаев.

Электролебедчик А. С. Потемкин Хандагайн леспромхозой модо бэлэдхэлэй Могойто гэжэ участогта хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа үдэрэйнгөө нормые 150—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Потемкин.

З. Веснинагай фото.

Модо бэлэдхэл дээрэ

Уялгаяа дүүргэхэб

Би, Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурай гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктда шофёроор хүдэлмэрилнэб.

Даажа абаһан машинаяа дүүрэнээр ашаглажа, техническэ заһабариинь саг соонь хэжэ байһанай ашаар модо шэрэхэ үдэр бүриингөө нормые 180—200 процент дүүргэнэб. Үнгэрэгшэ жэлдэ 28 мянган километртэ рейс хэжэ, 5200 кубометр модо шэрэжэ, 113 килограмм горючи алмаһан байнаб.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай леспромхозой шофёрнууд коммунизмын агууехэ барилгануудта эльгээгдэхэ модые түргэнөөр шэрэхэ гэжэ шэнэ уялгануудые абаһан байна. Энэ уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда туһалхын тулада үдэрэйнгөө нормые 200 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэб гэжэ мэдүүлнэб.

П. Иванов, Хориин леспромхозой шофер-стахановец.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ

Черемуховска леспромхоздо модо бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байгаа Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой модошод Эрийскэ леспромхозой коллективэй гэшүүдэй уряае халуунаар дэмжээд, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаха зуураа, модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые һунгалтануудай үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө тэдэнэр эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Модо отологшо Базар Цырендоржиев үдэрэйнгөө нормые 50 процентээр үлүүлэн, үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэрэшэлэн үндэр наһатай колхозник Балдан Цыбикжапов, мүн колхознигууд-сезоннигууд Бадма-Цырен Аюшеев, Бальжит Очирова болон бусад стахановска ажалаараа шалгарна.

Р. Тапхаров.

Хэблэлэй шэнжэлэл

Һунгуулиин кампаниин асуудалнуудые һайнаар харуулха

Гүрэнэй засагай нютагай органуудта энэ оной февралиин 22-то болохоёо байгаа һунгалтануудта Курумканай аймагай һунгагшад Бурят-Монгол АССР-эй бүхы ажалшадтай хамта патриотическа ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Һунгуулиин Аймагай, Сомонуудай, Окружной ба Участково комиссинуудые байгуулха хэрэгтэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадаба. Колхозуудта, предприятинуудта, эмхи зургаануудта ба ниитын организацинуудта, мүнөө һунгуулиин урда тээхи суглаанууд үнгэргэгдэжэ депутадуудта кандидадууд дэбжүүлэгдэбэ. Эхэ оронойнгоо аша туһада эрхим һайнаар ажалладагаараа ба коммунизмын хэрэгэй түлөө хизааргүй үнэн сэхэ байдагаараа һунгагшадай этигэл найдабарида хүртэһэн эрхим хүбүүд ба басагадаа хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенци нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар нэгэн һаналаар дэбжүүлһэн байна.

Аймагай ажалшадай ябуулжа байгаа политическэ энэ ехэ кампаниие «Курумканский колхозник» гэжэ аймагай газетэ һулаар харуулна.

Һунгуулиин кампаниие үргэнөөр ба али бүхы талаһаань газетын редакци харуулнагүй. Тус газетэ энэ кампаниин эхилһэн тухайшье өөрынгөө уншагшадта хаһа саг соонь мэдээсээгүй. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай гараһанһаа хойшо бүхэли недели соо газетэ анир гараагүй. Энэ үе соо тэрэнэй хуудаһанууд дээрэ һунгуулиин кампаниин эхилһэн тухай нэгэшье материал толилогдоогүй.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй аймаг соо эхилһэн тухай газетын уншагшадта оройдоол декабриин 25-да мэдээсэгдэһэн байна. Һунгуулиин Аймагай комиссиин составта ажалшадай түлөөлэгшэдые дэбжүүлгэ ба аймагай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округуудые байгуулха тушаа аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэри тухай түрүүшынгээ бишыхан информаци декабриин 25-да тус газетэ толилһон байгаа. Декабриин 28, 31-дэ, январиин 4 ба 11-дэ гараһан удаадахи номернуудтань һунгуулиин Сомонуудай, Окружной комиссинуудай составые баталха тухай, һунгуулиин участогуудые байгуулха тухай ба һунгуулиин Участково комиссинуудай состав баталха тухай, аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэринүүд толилогдоһон байна.

Харин һунгалтанууд тухай эдэ документнүүдһээ бэшэ ямаршье материал газетэ толилоогүй. Январиин 1-дэ ба 8-да гараһан хоёр номертоо һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэриин эхилһэн тухай, сомонуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанудай һунгуулиин округуудые байгуулһан тухай, һунгуулиин Участково комиссинуудай составта ажалшадай түлөөлэгшэдые дэбжүүлһэн тухай дүрбэн жэжэхэн хронико толиһон байха юм. Январиин 8-най номерто толилогдоһон «Барханай агитпункт» гэжэ корреспонденци соо ниигэжэ хэлэгдэнэ:

«Молотовой нэрэмжэтэ колхозой центр—Сонхорто агитпункт эмхидхэгдэһэн. Тэрэниие даагшаар Галтайн долоон жэлэй һургуулиин һургагша нүхэр Д. Н. Нимаев томилогдоо.

Агитпункт һунгалтануудта зорюулагдаһан лозунгнуудаар, плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй, тэндэ библиотекэ бии».

Агитпунктын эмхидхэгдэхын урда тээ эндэ ямар хүдэлмэриин хэгдэдэг байһан, һунгалтануудта бэлэдхэхэ талаар аймагай бусад тосхонууд ба улусуудта ямар хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэгдэжэ байһан тухай газетэ юушье бэшээгүй байха юм. Тиимэһээ һунгагшадай дунда ябуулагдажа байгаа агитационно хүдэлмэри газетэдэ үргэнөөр харуулагданагүй. Һунгалтануудта эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэлэй асуудалнууд тухай оройдоошье бэшэгдэнэгүй.

Һунгуулиин кампаниин эхилһэнһээ хойшонхи 25 хоног соо «Курумканский колхозник» газетэ һунгалтануудта бэлэдхэлэй асуудалнуудаар нэгэшье түрүү бэшэг толилоогүй байһанаа, мэнэ һая январиин 15-най номерто энэ асуудалаар нэгэ түрүү бэшэг толилбо. Колхозуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта бэлэдхэлэй, комсомолецуудай политһуралсалай, һургуулинуудай хүдэлмэриин, малай үбэлжэлгын ба бусад асуудалнуудаар түрүү бэшэгүүдэй гарадагынь һайшаалтай болобошье, һунгалтануудта бэлэдхэлгэдэ хамаатай темэнүүдые алгасан гарадагынь ехэ гайхалтай байна.

Үргэнөөр ябуулагдажа байгаа һунгуулиин кампани тухай бэшэнгүй байхадаа «Курумканский колхозник» горьтой алдуу хэнэ гээшэ. Партиин Курумканай айком өөрынгөө хэблэлэй органой хүдэлмэреэр һонирхожо, тэрэнэй энэ алдуу дутуунуудые зайсуулха ёһотой.

Һунгуулиин кампани мүнөө тон харюусалгатай үедөө орожо байна. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогоор дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые нютагай Соведүүдэй депутадуудаар һунгахын түлөө агитаци эхилхэнь. Газетэ хадаа кандидадуудай политическэ бэлэдхэл ба мэргэжэл шадабари тухай һунгагшадта хэлэжэ үгэхэ, тэдэниие һунгахын түлөө үнэмшэмэ ба удха түгэлдэр агитаци хэжэ, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтануудта коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой илалтада туһалха уялгатай.

Эрхим дархашуул

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой модо хюрөөдэлгын цехын модошо дархашуул социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Сэлэнгэ мүрэнэй эрье шадар баржанууд модон дээрэ дүндылгөөтэй, дэрхылдэжэ харагдана. Эдэ заһабарилгынгаа ээлжээе хүлеэжэ байна гээшэ. Тэдэнэй дунда заһабарилгаһаа һая гараһан, шэб шэнэдээ ороһон баржанууд үдэр бүри олошорно.

Ажалдаа алдаршаһан, хүдэлмэридөө хүдэржэһэн таби шахуу наһанай модошо дархан Лазарь Иванович Рязанов гэгшэ энэ шэмэрүүн хүйтэниие юрэдөө тоонгүй, һэншье гэнгүй, баржа дээрэ ажаллана.

Нүхэр Рязанов тамхилжа һууха зуураа пароходууд, баржанууд тээшээ харад гэжэ һуугаад:

— Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ энэ жэлэймнай заһабарилгын хүдэлмэри һуралгүй ульгамаар, хурдан темпээр ябажа байна, — гэжэ дуугараад модошо дархан Суранов тээшээ хараадхина.

— Тон зүб! Тиимэһээ бидэнэр баржануудаа нэгэшье дуһал табихагүйгөөр, шанар һайнтайгаар заһабарилжа, бэлэн болгоод байха уялгатайбди,—гэжэ Гавриил Перфильевич Суранов хэлэнэ.

Тус цех болбол заводой цехүүдэй хоорондын мүрысөөндэ илаһан, декабрь һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Тэрэшэлэн хуушанай дүй дүршэлтэй модошо дархан Гавриил 209 процент дүүргээ.

ФЗО-гэй һургуули дүүргэһэн залуу дархан, комсомолец нүхэр Шунков түрүү хүнүүдһээ дутуугүй амжалта туйлана. Тэрэ хадаа үдэрһөө үдэртэ хоёр нормо алдангүй дүүргэдэг юм.

Судна заһабарилгын заводто жэлһээ жэлдэ залуу мэргэжэлтэн олошоржо байдаг.

Модо үйлэдбэрилгын цехынхид январь һарынгаа түсэбые декабриинхиһаа үшөө үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой.

А. Шадаев.

Колхозно парторганизациин агитколлектив

Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Байкало-Кударын аймагай томо колхозуудай нэгэн юм. Партийна эхин организацинь 35 коммунистнуудтай. Парторганизациин агитколлектив колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгые артелиингээ гэшүүдэй дунда тайлбарилха хэрэгтэ партийна организаци ехэ анхарал табина.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй Президиумүүдэй Указуудай гараһанһаа хойшо агитколлективэй хүдэлмэри бүри эдэбхитэй болоо. Арба шахуу хүн нэмэжэ агитаторнууд болгогдоо. Мүнөө хамта 40 агитаторнууд тоологдоно. Тэдэнэй дунда коммунистнуудһаа гадна, комсомолецууд, партийнабэшэ багшанар, медицинскэ ба ветеринарно-зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэд бии.

Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ Владимир Ефимович Конев агитаторнуудай семинар һара бүри гурба дахин үнгэргэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие залан ударидажа ба хинажа байдаг. Семинарта хабаадагшад лекцинүүдые шагнадаг, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсадаг байха юм. Семинар дээрэ агитаторнуудай тоосоо шагнагдадаг, түрүүшүүлэй һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэдэг, зарим агитаторнуудай ажал-ябуулгын дутуунууд шүүмжэлэгдэдэг, тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүд хараалагдадаг юм.

Таряанажалай № 5 бригадын гэшүүдэй дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулдаг агитатор П. Л. Конев январиин 15-да болоһон семинар дээрэ тоосоогоо хэһэн байгаа. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие нүхэр П. Л. Конев эдэбхитэйгээр ба шадамараар ябуулна, тэрэнэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо шухала гэжэ семинарта хабаадагшад тэмдэглээ. Нүхэр Конев бригадын гэшүүдые орон дотор ба хилын саана боложо байһан шухала шухала событинуудтай хододоо танилсуулжа байдаг. Тэрэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй декабриин хоёрдохи хахад соо, мүн январь һарада КПСС-эй XIX съездын материалнуудаар хэдэн дахин, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримөөр гурба дахин, байкало-кударынхидай хандалга тухай нэгэ дахин хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Хөөрэлдөө хэхэдээ агитатор Конев бригадын, колхозой үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай хэлэдэг, нютагай баримтануудые шадамараар хэрэглэдэг юм. СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа хөөрэлдөө хэхэдээ, табан жэлэй турша соо колхозойнгоо ба аймагайнгаа ажахы болон культурын хэды шэнээн хүгжэхэ байһан тухай хэлэлсэһэн байгаа. Аймагайнгаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалга тухай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ асуудалда агитатор гол анхаралаа хандуулаа һэн. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө ороохото культуранuудай 15 центнер, тэрэ тоодо шэниисын 16 центнер ургаса хуряаха социалистическэ уялга бригадынгаа абаһан тухай һануулаад, энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхые бригадын гэшүүдые уряалһан байха юм. Саашань тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай хэлэжэ үгөө.

Тус бригада ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгтэй үрһэ гүйсэд хаажа сэбэрлээд, тарилгын кондицида хүргэнхэй. 15 плуг, 3 сеялкэ, бусад зэмсэг тоногуудаа хүсэд бэлэн болгоо. Поли дээрээ 2300 ашаа наг шэбхэ гаргажа, түсэбөө 100 процент дүүргээ. Мүн хараалагдаһанда орходоо гурба дахин ехэ шубуунай аргал суглуулагдаа. Тиихэдэ үнэһэ суглуулха түсэб 77 процент, саһа тогтоолгоор — 80 процент дүүргэгдэһэн байна. Абаһан уялгынгаа ёһоор февралиин 15 хүрэтэр тарилгада хүсэд бэлэн болохо ёһотойбди, —гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэл дээрэ агитатор хэлэһэн байгаа.—Гэбэшье, энэ болзорһоо һуралгүй урид тарилгада бэлэдхэлые түгэсхэхэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотойбди, үлүүлэн дүүргэхэ ёһотойшьебди. Тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ гээшэ ерэхэ намар баян ургаса абаха үндэһэ һуури мүн.

Семинар дээрэ ганса түрүү агитаторнуудай хүдэлмэри тухай бэшэ, мүн уялгануудтаа хайша хэрэгээр хандадаг агитаторнуудай тоосоон соносогдожо, дутуунуудыень заадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, № 3 МТФ-гэй малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха агитатор В. Я. Мохова уялгадаа хайша хэрэгээр хандадаг, хаа-яа хөөрэлдөө үнгэргэдэг байһан юм. Тиин агитатор Моховагай хүдэлмэриин дутуунууд декабриин 10-да болоһон семинар дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдээ.

Нүхэр Мохова шүүмжэлэлые зүбөөр ойлгожо, һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ эли бодо һайжаруулаа. Даалгагдаһан фермэдээ харуулан ойлгуулха агитаци һайжаруулаа. Табадахи табанжэлэй түсэб тухай, һунгалтанууд тухай Дүримөөр хөөрэлдөө үнгэргөө. Мүн «дайшалхы хуудаһануудые» хаһа саг соонь гаргадаг болоо.

Агитколлективэй олон агитаторнууд үнэн үгые олониитын дунда дэлгэрүүлхэһээ гадна, өөһэдөө ажал хүдэлмэридөө эрхим ульгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, һүнэй-товарна № 2 фермын һаалишан коммунистка Дина Семеновна Шустова эдэбхитэй агитатор юм. Тэрэ хадаа малшадай дунда ганса үгөөрөө бэшэ, мүн жэшээтэ ажалаараа агитаци хэнэ. Дина Семеновна үнгэрһэн 1952 ондо харууһалжа байһан нютагай үүлтэрэй 12 үнеэдһээ түл абажа, бүрин бүтэнеэр тэнжээһэн, фуражна үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һааһан байгаа. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха социалистическэ уялга абанхай. Нүхэр Шустова хаража байһан малаа муу бэшээр ондо оруулжа байна. Медфельдшер М. Н. Николаев болон бусад олон агитаторнууд зоной дунда эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Партиин XIX съездын материалнуудаар, һунгалтанууд тухай Дүримөөр, советскэ һунгуулиин системэ тухай парторганизациин агитаторнууд декабриин һүүлшын хахадта ба январь һара соо 100 гаран хөөрэлдөө үнгэргөө. Гадна, агитаторнууд орон дотор ба хилын саана боложо байһан событинууд тухай газетын һонинуудые колхознигуудта уншажа үгэдэг.

«Шэнэ табанжэл соо колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэ» гэһэн темээр КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр С. С. Коновалов, уласхоорондын байдал тухай партиин айкомой хүдөө ажахын таһагые даатша А. Е. Конев тус колхоздо лекци һаяшаг уншаһан байна.

Парторганизациин агитколлективэй хүдэлмэри колхознигуудые ажалай амжалтануудта зоригжуулна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1952 ондо ороохото ба овощной культурын һайн ургаса хуряагаа, малажалаа хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар болзорһоонь урид дүүргээ. Гүрэнэйнгөө үмэнэхи уялгануудые амжалтатайгаар дүүргээ.

Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые эрхимээр бэелүүлхын, һунгалтын үдэрые — бүгэдэарадай һайндэрые, шэнэ амжалтануудые туйлажа угтахын түлөө эршэтэйгээр ажаллан, хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэжэ, адуу малаа гарзагүйгөөр үбэлжүүлжэ байна.

Агитколлективэй хүдэлмэридэ зарим дутуунуудай бии байһые тэмдэглэнгүй гаража болохогүй. Юуб гэхэдэ, агитаторнууд агроном В. Кравцова, А. З. Падерина болон бусад хүдэлмэреэ үшөө һулаар ябуулна, хөөрэлдөө хэхэдээ колхозой үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд, ажал хүдэлмэри тухай дутамагаар хэлэдэг байха юм.

Агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Конев эдэ дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые абаха, колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие бүри һайжаруулха зэргэтэй.

Г. Данзанов.

Курумканай аймагта малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна

Мүнөө үедэ малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай ба шиидхэхы үе ябажа байна. Гэбэшье, Курумканай аймагай колхозуудта малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Аймагай колхозуудай ниитын адуу мал бүдүүн тэжээлээр хүсэд хангагдаагүй. Колхозууд үбһэ тэжээлээр дутамаг байбашье, таряанай полинууд дээрэһээ соломоёо хүсэд хуряажа абаагүй байһаар. Хадагдаһан зелёнко поли дээрэһээ хүсэд суглуулагдаагүй, тэрэниие адуу морид эдижэ байна.

Малые һайнаар харууһалха, тэжээлыень буйлуулжа эдюулхэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Малые бэлшээжэ харууһалха хуушанай метод эндэ хэрэглэгдэһээр. Үбэлэй янгяа хүйтэндэ, үбдэг тулама саһан соо малаа бэлшээнэ. Жэшээлхэдэ, Мүргэнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Барханай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд малаа бэлшээнэ. Энэ шалтагаанһаа малынь туража, тамир шадалаа гээнэ, гарзада орохо ябадал үзэгдэнэ. Эдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр Дмитриев, Санжеев гэгшэд малые гүүртэлэн эдеэлүүлнэгүй, тэдэниие кормушка, яслинуудаар хангаагүй байһаар. Үнгэрэгшэ 1952 оной декабрь һара соо Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо муу харууһанһаа боложо 30 шахуу толгой элдэб түрэлэй мал үхэһэн байна. Малайнь байранууд муу. Түрэхэ малай гэр, тугалнуудые байлгаха байра хүсэд заһабарилагдаагүй. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Зүүн полевой стан гэжэ газарта 40 толгой хонин гарзалһан байна.

Гадна, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо малшадай ажалай эмхидхэл һула. Отарые даагшад П. Эрдыниев, Макаров гэгшэд хонидоо сат соонь үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаагүй, энээнэй гэмээр хонидойнь тамир шадал муудажа байна.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Цыбиков, парторганизацинь секретарь Очиров) малай үбэлжэлгые муугаар үнгэргэжэ байна. Малынь дэбисхэргүй елүүр дээрэ хахинажа хононо. Түрүүшын хүйтэнһөө хойшо гахайнууд хүйтэ абаад, үхэжэ эхилээ. Мүн тэрэшэлэн хониной-товарна ба һүнэй-товарна фермэнүүдэй малнууд муудаһан, тамир шадалаа гээһэн байха юм. Фермэнүүдые даагшанар Биреолтуев, Аюшиев гэгшэд намһаа саагуур гэһэн шэнги залхуу хойрогоор ажалаа эмхидхэдэг. Фермэ дээрэ ажалай журам тон һула.

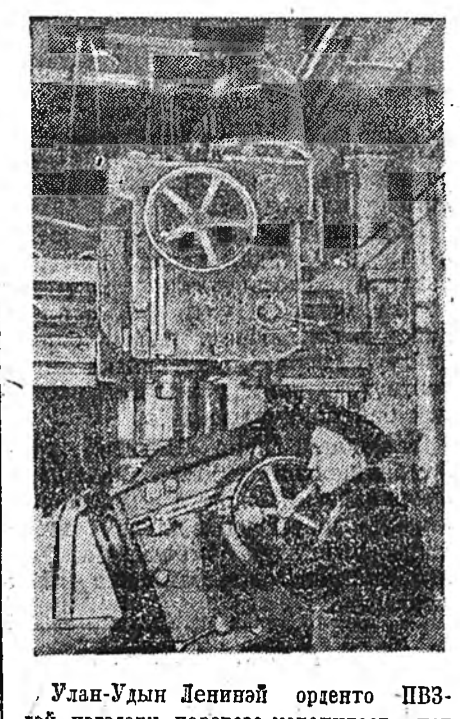
Эдэ колхозуудта малай үбэлжэлгын хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, правлениин түрүүлэгшэнэр, партийна организациин секретарьнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд малай үбэлжэлгэдэ үдэр бүриин анхарал оролдолго гарганагүй, малшадай ажаһуудалые һайжаруулха хэмжээ абанагүй.

Малшадые эд бараагаар хангалга эмхидхэгдээгүй. Холын гүүртэнүүдэй малшад зуруул, дабһан, керосин, мылэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые худалдажа абахын тула 15—20 километрын газар ошоно. Энэ мэтые аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ М Калёнов, сельпогой хүтэлбэрилэгшэд һайса мэдэбэшье, ёһото анхаралаа хандуулнагүй.

Мүн малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри мартагдашоод, партиин XIX съездын материалнуудые тайлбарилха хүдэлмэри мууса ябуулагдана. Партийна организацинууд агитаторнуудые томилоод, тэдэнэй хүдэлмэрие шалганагүй. Фермэнүүдтэ улаан булангууд, радиоприёмнигууд үгы юм. Малшадта зүжэг наада харуулха, уран һайханай самодеятельностиин концерт табилга эмхидхэгдээгүй байна. Энэ талаар аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр Семенова ехэхэн зэмэтэй. Гадна, холын гүүртэнүүдтэ кинокартинанууд оройдоошье харуулагдадаггүй. Жэшээлхэдэ, Хабталин, Үнгэтэй, Догдо гэжэ нютагуудта зуугаад малшад бии, теэд эндэ кино харуулагдадаггүй байха юм.

Эдэ дутуунуудые ойрын сагта усадхаха шухала.

Д. Дондупов.

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй нэгэдэхи паровозо-механическа цех 1952 оной жэлэйнгээ программые декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 747 мянган түхэригэй продукци гаргаа. Тус цехын фрезеровщик Цыден Жамбалович Хоборков үнгэрэгшэ жэл соо жэл хахадай нормо дүүргэв. Мүнөө энэ стахановец үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Хоборков хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

ФЕЛЬЕТОН

ҮЛЭГШЭН ШОНО „ҮХИБҮҮДЭЭ" ҺУРГАХАА АБААШАА...

Үнгэрөөшэ намар Ториин аймагта нэгэ хүхюун колхозник үбгэн нюдөө эмнид гэжэ байгаад иимэ үльгэр хөөрөө һэн:

«Урдань нэгэ мэхэшэ бадаршан лама айлда уншалга хэхэ болоод, юушье мэдэхэгүй дээрэһээ, һанаанһаа абажа дайралдаһан үгэеэ дабхасуулан аашалаа һэн гэлсэгшэ бэлэй.

Үхэг, ханзын оёорһоо
Үхэр-түрхи баригдаа сэн.
Үхэг, ханзын оёорто
Үхэр-түрхи алагдаа сэн.
Сан, хэнгэрэг—саашаа,
Сай, мяхан—наашаа...
Үхэһэн бэень алим бэ?
Үхэг доогуур хаягдаа сэн.
Үхэг ханзань алим бэ?
Үлзы хотог һабардаа сэн...
Сан, хэнгэрэг—саашаа,
Сай, мяхан—наашаа...

Иигэжэ байжа уншахадань, гэрэй эзэн ойлгожорхёод, тэрэ «ламбагайе» орхимжоһоонь шэрэжэ газаа хаяжархиһан гэдэг...»

Удаань үшөө нэгэ удхатайханаар эмнигэд гээд, урдаһаам хаража енеэгээд, колхозой правлениин конторо худар толгойгоо хизагануулан зааһан бэеэрээ, саашаа ябашоо һэн. Һүүлдэнь тэрэ үбгые аймагай центр ороо гэлсэбэ. Тэрэ үбгэнэй хэлээшын удхые таажа ядан, дала мүрэеэ хабшагануулан байтараа, правлениин үүдэ татабаб. Энэ халаа «Путь Ленина» колхозой правлени байгаа.

Орон гэһэйм, шаг шууяан, хүхэ енеэдэн гэр доһолгожо байба. Колхозой түрүүлэгшэ урдаа байһан үһатай графин шортоо тоншоно. Мориной фермые даагша нүхэр Сокольников, хониной фермые даагша нүхэр Федотов гэгшэд тээ саанахан уургайнууд зогсоно. Юуншье боложо байһыень гансата мэдэхын аргагүй.

— Нүхэдүүд! һэй, нүхэдүүд! Ааляар... ааляар!—гэжэ түрүүлэгшэ аргадана.

—«Хаанашье хань олдоогүй гү? Газарта булагдаа бэшэ аал...»—гээд нэгэн тэндэ эльгэ хатана.

—«Үлэгшэн шоно үхибүүдээ һургажа байнал...»—гээд нүгөөдэ колхозник стулһаа халитараа енеэнэ.

—Нүхэд байзыт! Хуулита ёһоор бэшэгдэһэн актнууд байна ха юм. Нэгэ тээшэнь шиидхэел. Минии һанахада, эдэ малые колхозой юрэнхы гаргашаар гаргаһанда тоолоо һаа зүйтэй гэжэ һананам,—гээд түрүүлэгшэ стулаа түшөөд һууна.

—Яаш болохогүй!...—гээд абяануудай гарахада, Сокольников Федотов хоёр эрхэжэ, «яанабта, өөһэдөө мэдэгты» гэһэндэл гараад талиишобод.

Һүүлэй һүүлдэ энэнь колхозой правлениин заседани хэбэртэй болобо. Түрүүлэгшэ карандашаар стол тоншон, энэ асуудал дүүрээ гэжэ али шадахыса һүртэйгөөр мэдүүлээд орхибо. Стол дээрэнь хоёр акт хэбтэнэ. Тэдээниинь уншаад байхадаа, үнөөхи үбгэжөөлэй хэлээшэ эжэлүүдгүй досоом ороод орхибо.

Тэрэ үльгэршэ хөөрүү үбгэн эдэ актнуудые өөрынхеэрээ иигэжэ шүлэглэн уншаһыень мүнөө «Путь Ленина» колхозоорхин дабтан хэлсэжэ байдаг юм ха.

Нэгэдэхи акт.

«Тайга тужын оёорто
Тарган гүүн төөришоо.
Хараа, хаахираа, бэдэрээб,
Хаанашье хынь олоогүйб.
Арһыень үбшэжэ абааб,
Яһыень газарта булааб.
Мориной фермые даагша
Сокольников.
1952 оной октябриин 17».

Хоёрдохи акт.

«Нэгэтэ хонидоо тоолоһомни,
Нэгэ хонин дуташоо.
Үлэгшэн шоно, тухайлһамни,
Үхибүүдээ һургахаа абаашаа.
Хониной фермые даагша
Федотов.
1952 оной августын 16».

Колхознигууд эдэ бузагай актнууд тушаа мүнөөшье хүрэтэрөө дарья табилдан енеэлдэдэг, уур сухалаа бусалдаг. Теэд колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд, аймагай эмхи зургаанууд шэхэ дүлии, нюдэ балай һууһаар.—Иимэ һонин юумэ дуулажа байхадаа, колхозой ветеринарна фельдшер Улахинов бүри хүхишөө юм гүб даа,—гэжэ колхознигууд хөөрэлдэнэ.

Үнэхөөрөөшье, нүхэр Улахиновай зохёоһон актнууд бүришье гайхашаа барахаар байба. Үнөөхи үльгэршэ үбгэнэй үгөөр найруулаа һаа, тэрэ актнуудынь иимэ юм:

Нэгэдэхи акт.

«Үбшэн хони үзөөл би,
Үбшэхэ баатай болоол би.
Үдэшэлэн тээшэ тэрэмни
Үнэхөөрөө үхэһэн байбал лэ».

Хоёрдохи акт

«Нэргүй нэхытэ хадань,
Нэгэ хони алабабдил.
Ашаглагдахаа болёо хадань
Алаха баатай болобобдил».

Эдэ мүрнүүдые уншахадаа, Ториин аймагай хүтэлбэрилэгшэд уур хилэнгээ хүдэлхэл юм бээз. Теэд, арадай үгэ мэргэн даа, үльгэр домог болошоһон юумые яахабта даа. Харин дээрэхи нүхэдэй бэшэһэн худал хуурмаг, һэнгэргүй бузар актнуудые уншаа һаа, таанар өөһэдөө гайхаха һэнта. Танай аймагай үбгэн үльгэршэ гансашье үгэ һанаанһаа абаагүй, тон зүб уруунь хэлээ!

Иигэжэ, колхозой ниитын мал адууһые хэһээлтэгүйгөөр, дура зоргоороо хороожо байхадань, колхозой хонидоор «үлэгшэн шонын үхибүүдээ һургажа байхадань» хуулиин нюдэн хаана байдаг, хайшаа харадаг юм?!..

Цэдэн Галсанов.

Һанаа амар хүтэлбэрилэгшэд

Үнгэрэгшэ зун Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой сабшалан дээрэ яһала һайн ургаса ургаа һэн. Гэбэшье, колхозой правлениин ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ малда эдюулхэ үбһэ тэжээл оройдоо 40 процент бэлэдхэгдэһэн байгаа.

Түгсүүлтэ, Шибэнэй ба Улаан-Майла гэжэ газарнуудтахи фермэнүүд үбэлжэлгые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаһан байна.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиковэй, парторганизациин секретарь нүхэр Базаржаповай хуушанай хоригдоһон методтэ — адуулгада ехээр найдаад һуужа байтар энэ жэл саһан эртэ, ехээр оржорхёод, үбэлжэлгын эхилхэдэ малынь хаанашье хүрэхэгүй үбһэтэй байшоо.

Иимэ хүндэ ушарай тохёолдоод байхада колхозой правлени, мүн партийна эхин организаци эмхидхэлэй ба ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэрие һайжаруулжа, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ хэмжээ саг соогоо абаагүй. Малай үбэлжэлгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд үбһэ тэжээл фермые даагшадта тушаагдажа үгтэнгүй, тоо бүридхэлгүйгөөр, гамгүйгөөр малда эдюулэгдээд, мүнөө болоходо—2100 центнер үбһэн балансһаа үлүүгээр гаргашалагдаад байна.

Мүнөө он жэлэй үшөө эртэ байхада колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиковэй малайнгаа үбэлжэлгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулха тушаа һаналаа огто табингүй һуужа байдаг дээрэһээ ниитын малнууд олоороо туража байна. Жэшээлхэдэ, Түгсүүлтэ гэжэ газарай хониной гүүртын (даагшань Радна Базаров) 425 толгой хонидой 100 гараниинь мүнөө туранхай болонхой.

Энэ фермын хонишодой ажаһуудалай болон культурна услови тон муу. Агитаторнууд эндэ хааяа үзэгдэдэг. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадтаа хүдэлмэриин зохихо услови байгуулха тушаа ямаршье хэмжээ абадаггүй байна.

Колхозой центрһээ 60 километр болохо Азарганай гэжэ газарта 200 толгой адуун үбэлжэжэ байна. Һүүлэй үедэ тэдэ адуун мүн лэ харууһа, эдеэлүүлгэ муутай байһан дээрэһээ элитээр туража байна. Энлэ хүдэлмэрилдэг адуушад Циренов Жалсанов хоёр «хүнһөөр дутаабди» гээд хирэ-хирэ болоод лэ гэртээ ерэжэ, юу хээ ганзагалжа абаашадаг юм. Теэд колхозой правлени тэдэнэй адуугаа орхёод, гэр руугаа һэтэ харгылжа байһаниинь һайса мэдэжэ байгаад, хүнһыень нэгэ мүһэн ехээр абаашуулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Юрэнхыдөө энэ колхозой малшадай дунда ажалай журамай һула байдагые, энэ ушарһаа эдэ мэтын дутагдалнуудай али олон гаража байдагые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө малай ондо оролго үшөө үды байна. Колхозой правлениин малайнгаа үбэлжэлгые эрид һайжаруулха тушаа бодото хэмжээнүүдые абаха сагынь тулаа.

В. Маханчеев, Б. Балданов.

Жолоодогшодой мүрысөөн

Городой ажалшадые автомобильна транспортаар һайнаар хангахын, мүн автомашинануудые заһабарилангүй удаан саг соо ябуулхын тулада, материалнуудые комплексноор арьбалхын тула социалистическэ мүрысөөн Улан-Удын шофернуудай дунда улам дэлгэрнэ.

БМАССР-эй Министернүүдэй Соведэй дэргэдэхи автомобильна транспортын управлениин № 3 конторын түрүү шофернууд-новаторнууд автомобилиин заһабарилга хоорондын сагые 1,5—2 дахин утадхаха гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Тиигэжэ тэдэнэр хуушанай тогтоогдомол нормые эбдэжэ, техникые хүсэд ашаглаха ехэ арга боломжые харуулаа.

Жэшээлхэдэ, шофер А. А. Елизов даажа абаһан автобусайнгаа заһабарилга хоорондын сагые 2 дахин утадхажа, заһабарилгада гаргашалагдаха 38 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмаһан байна. Мүн шофер Г. А. Жуйков тэрэшэлэн 33 мянган түхэриг алмаа. Энэ нүхэрэй даажа абаһан автобус капитальна заһабарилгада оронгүй 120 мянган километртэ ябаад, мүнөө хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөр.

Һүүлэй үедэ тус конторын автобусна парк «ЗИС—155» гэжэ маркын шэнэ автобусуудые олоор абаа. Мүнөө тэндэ тиимэ 24 автобус, 24 такси тоологдоно. Теэд энэ жэлдэ үшөө 22 автобус, 10 хүнгэн автомашина-такси абаха байна.

Н. Рябоваков.

Түл һайнаар абана

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой № 2 хониной-товарна фермынхид (даагшань А. Пинтаев) энэ жэлэйнгээ түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, хонишон Сувор Пинтаев даажа абаһан 276 эхэ хонинһоо 140 хурьгадые абаад, бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна. Энэ жэл тэрэ даажа абаһан хонидһоо 300 хурьга абахаар хараална. Мүн хонишон Д. Чернинова мүнөө 100 гаран хурьгадые хүлеэжэ абаа.

Р. Баяндуев.

ҺУНГУУЛИИН ХУУЛИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Советскэ һунгуулиин системэ

Ленин—Сталинай агууехэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр манай социалистическэ эхэ ороной ажалшадай зоригжоод, тэдэниие бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан оршон байдалда нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалта энэ оной февралиин 22-ой үдэр болохоёо байна.

Коммунистическэ партиин политикые бата үндэһэ болгон тогтоогдоһон манай советскэ общественнэ ба гүрэнэй байгуулалта хадаа дэлхэй дээрэ эгээн демократическа байгуулалта мүн. Советскэ, социалистическэ демократи — дээдэ түхэлэй демократи. Энэ хадаа гүрэнэй захиргаанда ажалшадай саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангана. Социалистическэ демократи болбол буржуазна худал хуурмаг, нюдэ халхалхын тэдысэ соносхогдодог, мүлжэгдэгшэдые, үгытэйнэрые мүлжэһэн демократиһаа үндэһөөрөө илгаатай.

Социалистическэ демократизмын агууехэ туйлалтанууд манай һунгуулиин системэ дотор эли тодоор харагдана, һунгуулиин иимэ демократическа системэ нэгэшье капиталистическэ орондо байхагүй, байхашье арганьгүй.

Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 101-дэхи статьягай ёһоор, ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ депутадуудые һунгалга бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхын үндэһэ баримталан, нюуса ёһоор голосовалагдажа һунгагшадаар хэгдэдэг.

Бүгэдэниитын һунгуулиин советскэ принцип юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай Дүримэй хоёрдохи статья энэ асуудалда харюу үгэнэ. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 102-дохи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгалга **бүгэдэниитын** байха гэбэл: ухаа дутуутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдэер хаһагдаһан хүнүүдһээ бусад, Бурят-Монголой АССР-эй 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд болбол расын ба национальна илгаа, эрэгтэй, эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна уг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгые хамаархангүйгөөр, депутадуудые һунгаха ябадалда хабаадалсаха ба ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгагдаха эрхэтэй». Тиимэһээ энэ Дүрим болбол Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 104-дэхи статьягай үндэһэ баримталан эхэнэрнүүдтэ эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэ олгоно. Энэ хадаа советскэ һунгуулиин системын буржуазна худал демократиин һунгуулиин системэһээ үлэмжэ һайн, үнэхөөрөө демократическа байһанай нэгэн шухала илгаань болоно. Швейцари ба Мексикэ гэхэ мэтын капиталистическэ оронуудта эхэнэрнүүд һунгуулиин эрхэ эдлэдэггүй.

Мүн нилээд олон капиталистическэ оронуудта сэрэгэй алба хэгшэд һунгуулиингаа эрхэ хаһагданхай. Манай советскэ орондо СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэнүүдтэ байһан гражданинууд бүхы гражданинуудтай тэгшэ адляар һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Манай советскэ гүрэн дотор ямаршье нацын һаа, ямаршье хэлэн дээрэ хэлэдэг һаа — хамаагүй, һунгагдаха ба һунгаха эрхэ эдлэдэг. Харин капиталистическэ оронуудта национальна үсөөнхид гүрэнэй хүтэлбэриһөө али болохо аргаар зайсуулагдаһан байдаг. Америкын Холбоото Штадуудай зоной 10 процент болохо негрнүүд һунгалтануудта хабаадаха эрхээ бодото дээрэ хаһагданхай байдаг.

США-гэй 48 штадуудай һунгуулиин хуулинууд соо ажалшадай эрхэнүүдые хизаарлаһан хамтадаа 50 үлүүтэй элдэб цензнүүд — түбхинэһэн һуудалай ценз, һунгуулиин налог, үзэг бэшэг мэдэхэ талаарнь һунгуулиин эрхые хизаарлалга гэхэ мэтэ байдаг.

Советскэ һунгуулиин системын хоёрдохи илгаань юуб гэхэдэ, депутадуудые һунгалга тэгшэ байдаг, тайлбарилан хэлэхэдэ, гражданин бүхэн нэгэ голостой байдаг. Харин английска һунгуулиин хуулиин ёһоор баяшуул хадаа хэдэ хэдэн газарта — өөрынгөө һуужа байһан газарта, мүн хүдэлхэгүй зөөриингөө (завод, фабрикынгаа) байһан газарта һунгаха эрхэтэй дээрэһээ хэдэн голостой байха аргатай болодог. Тиимэһээ Англида һунгуулиин тэгшэ эрхэ байдаггүй.

Манай һунгуулиин хуулиин гурбадахи гол илгаань юун байнаб гэхэдэ, манайда Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 106-дахи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгаха һунгалтанууд сэхэ хэгдэдэг. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, засагай бүхы органуудай — ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдһээ эхилээд, засагай дээдэ орган — Верховно Соведтэ хүрэтэр депутадуудые ажалшад сэхээр һунгадаг.

Сталинска Конституцие баталан абахын урда тээ манай эндэ һунгагшад хадаа имагтал сельскэ ба городской Соведүүдтэ депутадуудые сэхээр һунгадаг байгаа. Харин дээдэ органуудай депутадууд городской, сельскэ ба сомоной Соведүүдэй пленумүүд дээрэ, Соведүүдэй тусхайта съезднүүд дээрэ һунгагдадаг байһан юм. Һунгуулиин иимэ системэ тэрэ сагай оршон байдалда тон ехэ удхашанартай байгаа. Мүлжэгшэдтэ эсэргүү ябуулагдажа байгаа, ангиин эрид шанга тэмсэл хадаа тэрэ үедэ сэхэ һунгалтануудта орохо арга боломжо олгодоггүй байгаа һэн. Советскэ гүрэн дотор социализмын илаһанай, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй байгуулагдаһанай ашаар сэхэ һунгалтануудта орохо арга боломжо бии болоһон байна. Сэхэ һунгалтануудта оролго болбол манай советскэ һунгуулиин системын саашадаа улам демократическа болоһон ябадал мүн болоно.

Эсэстэ, Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 107-дохи статьягай ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ депутадуудые һунгахадаа голосовалга **нюуса** байха ёһотой. Энэ хадаа һунгагша бүхэнэй өөрынгөө голосые дуратай кандидадтаа, Ленин — Сталинай партида үнэн сэхэ, ажал хүдэлмэридөө шалгарһан, шадабари бэлиг түгэс эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ гэжэ найдаһан кандидадтаа үгэхэ эрхэ сүлөө ба арга боломжо гражданин бүхэндэ хангана. Зарим капиталистическэ оронуудта нюдэ халхалхын тулада нюуса голосовани соносхогдодог байна. Теэд энэнь болото байдал дээрээ тиимэ бэшэ болодог, һунгагшадые айлгаха, һүрдүүлхэ, занаха, һунгуулиин хуурмаг бюллетеньнүүдые өөһэдөө зохёохо, зарим һунгагшадай голосынь худалдан абаха гэхэ мэтын мэхэ гохын аргаар буржуази болбол нюуса голосованиие али болохоор эбдэхые оролдодог ба һэнгэргүйгөөр эбдэдэгшье байна.

Советскэ социалистическэ гүрэнэй һунгуулиин системын гол илгаанууд ба буржуазна оронуудай һунгуулиин системэһээ тэрэнэй үлүү һайниинь иимэ байна.

С. Бадмаев.

Нобшо удаанаар хүдэлмэрилнэ

—Прибайкальска аймагай аймцентр—Турунтаево тосхондохи чайнын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Чайные даагша нүхэр Петров ажалшадые һайн эдеэ хоолоор хангаха гэжэ огто оролдоногүй. Тус чайна үглөөнэй арбан часта нээгдэдэг юм. Тиимэһээ чайнада эдеэлдэг хүнүүд үглөөгүүрынь эндэ ерэжэ үрдинэгүй.

Чайнын хүдэлмэрилэгшэд эдеэлхээ ерэгшэдые нобшо удаанаар хангана. Эдеэ хоол муу шанартайгаар бэлэдхэгдэдэг, тэрэнэй меню ходо нэгэ янзын байдаг. Эндэ ехэнхидээ хоёрдохи блюдэгүйгөөр эдеэ хоол бэлэдхэгдэнэ, мүн кондитерскэ зүйлнүүд тон хомор. Чайнада ходоо шанар муутай, түүхэй хилээмэн байдаг.

Гадна, тус чайна соо пальто үлгэхэ газар үгы юм. Тиимэһээ, эдеэлхээ ерэгшэд пальтотоёо һуудаг.

Эндэхи ажалшад чайнын хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхаха, эдеэ хоолой шанар һайжаруулха тухай чайные даагша нүхэр Петровто нэгэнтэ бэшэ хандаһан юм. Теэд, нүхэр Петров чайнын хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Тарасов чайнын хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа мүн лэ анхарнагүй.

Г. Чесанский.

Фотографи хэрэгтэй

Сосново-Озерск тосхондо (Яруунына) фотографи үгы юм. Аймсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын таһаг фотографи нээжэ, ажалшадай эрилтые хангаха гэжэ оролдоногүй. Тиимэһээ эндэхи ажалшад карточкаяа буулгуулхын түлөө үдэрые барадаг юм.

Аймсоведэй гүйсэдком фотографи нээхэ тухай тогтоол гаргаһан бай башье, тэрэнээ бэелүүлнэгүй.

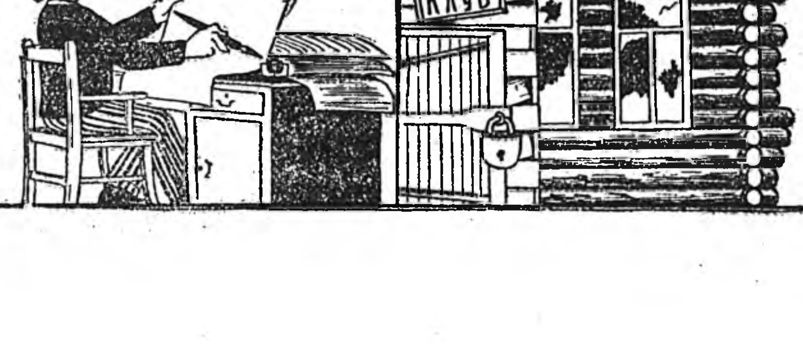
В. Байбородин.

Хоёр ондоо байдал

Бичурын аймагай Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ, «Защита мира» колхозуудай, мүн Бодонгуудай, Узколутска сомоной хүдөөгэй клубууд мүнөө болотор ямаршье заһабари хэгдээгүй, суургатай байдаг.

Аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһаг (даагшань нүхэр Афанасьев) энэ тэсэшэгүй байдалые мэдэбэшье, хэмжээ абанагүй. Харин элдэб мэдээ, тоосоонууд дотороо эдэ клубууд «гэмгүй хүдэлмэрилнэ» гэжэ тоолоно.

Селькор Ф. Михайловай бэшэгһээ.

Румыниин национальна Ехэ суглаанай сесси дээрэ

БУХАРЕСТ, январиин 24. (ТАСС). Румыниин национальна Ехэ суглаанай мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ Румыниин финанснуудай министр депутат Димитру Петреску 1953 оной гүрэнэй бюджет тухай элидхэл хэбэ.

1953 ондо гүрэнэй бюджет болбол нэгэдэхи табанжэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ румынска хүдэлмэришэнэй партиин табиһан зорилгонуудай үндэһөөр зохёогдоо гэжэ элидхэлшэ зааба. Олзо доходой хубиие 38.510 миллион лей, гаргашын хубиие 37. 510 миллион лей болгохоор хараалагдана. Капиталовложенинүүд ниитэ бюджедэй 36,9 процент болохо байна.

Арадай-демократическа гүрэнэй бюджет болохо манай гүрэнэй бюджедэй онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, хүн зонһоо ороһон налогууд бюджедэй доходно хубида удельнэ бага хэмжээтэй байна. 1953 оной гүрэнэй бюджет юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, тэрэ хадаа амгалан байгуулалтын түсэб, оронииие саашаданһ индустриализацилгын ба ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй хэлбэришэгүй дээшэлэлтын түсэб мүн.

Гүрэнэй бюджет румынска гүрэнэй эб найрамдалда дуратай политикые харуулна. Оборонын хүсэ шадабарииие бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан гаргашанууд 6.766.400 мянган лей хэмжээтэйгээр гү, али ниитэ бюджедэй 18 процентээр хараалагдаһан баримта энээниие тодорхойгоор гэршэлнэ.

Манай ороной ажалшад дэлхэйн шэнэ дай үүсхэгшэдтэ зэбүүрхэнэ, эб найрамдалые ба хүдэлмэришэн ангиин революционно туйлалтануудые хамгаалагша өөрынгөө арадай армида инаг дуратайгаар хандана. **(Үни удаан альгаташалга).**

Американска империализмын агрессивнэ политикын эдэбхитэй боложо социалистическэ ба демократическа лагериин оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй. Орон доторхи ангиин тэмсэл хадаа хулгайшадта, мүнгэ тоногшодто, саботажнигуудта. хоролон һүйдхэгшэдтэ, урбагшадта ба шпионуудта эсэргүү тэмсэгшэ гүрэнэй органуудые бэхижүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулхые бидэнэрһээ эринэ.

Гүрэнэй түсэбые бэелүүлгэ хадаа ерээдүйн зол жаргалай найдабари мүн гэжэ румынска арад этигэнэ. Советскэ Союзай, бүхы дэлхэйн ажалшадай агуу ехэ вождь ба багша нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинай ахадуугэй саг үргэлжын дэмжэлгэдэ түшэглэн, Румыниин ажалшад агууехэ туйлалтануудаа хамгаалхаар эрид шиидэнхэй байна.

Г. Георгиу-Дежээр толгойлогдоһон хүдэлмэришэнэй партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй ба правительствын хүтэлбэри доро ябажа, арадай демократиин байгуулалтын туйлаһан илалтануудаар ба патриотическа дэбжэлтээр зоригжонхой. Румыниин ажалшад хүн түрэлтэнэй гени Иосиф Виссарионович Сталинай хүтэлбэри доро эб найрамдалай, демократиин ба социализмым түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдэй ябажа байгаа замаар этигэл найдабаритайгаар ябана. **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга. Бүгэдөөрөө хүл дээрээ бодожо, хэдэн минутын турша дотор «Сталин!», «Сталинда алдар соло!» гэжэ нэгэн аялгаар хашхаралдаба).**

Национальна Ехэ суглаан 1953 оной гүрэнэй бюджедые нэгэн һаналаар баталба.

Тэрэнэй һүүлээр, сесси национальна Ехэ суглаанай президиумые һунгаба. Национальна Ехэ суглаанай президиумэй түрүүлэгшээр д-р Петру Гроза һунгагдаа.

Сессиин үдэшын түгэсхэлэй заседани ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрбэ. Нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаһан Г. Георгиу-Деж Румынска Арадай Республикын шэнэ правительствые бүридүүлхэ тухай дурадхал оруулан, үгэ хэлэбэ. Заседани дээрэ сугларһан бүхы хүнүүдэй үни удаан оваци доро, министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр Г. Георгиу-Деж, министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоноор Иосиф Кишиневский, Георге Апостол, Киву Стойка, Георге Видрашку гэгшэд һунгагдаба.

Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшээр Мирон Константинеску, гүрэнэй хиналтын комиссиин түрүүлэгшээр Петре Борила, гадаадын хэрэгүүдэй министрээр Симион Бугич, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министрээр армиин генерал Эмиль Боднараш, дотоодын хэрэгүүдэй министрээр Штефан Павел, финанснуудай министрээр Димитру Петреску гэгшэд нэгэн һаналаар һунгагдаа.

Министрнүүдэй Совет бүрин состабаараа баталагдаа.

Сесси хадаа Румыниин верховно сүүдые һунгаба. Стелиан Кицулеску түрүүлэгшээр һунгагдаба. Румынска Арадай Республикын генеральна прокуророор Алекс Аугустин һунгагдаа.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 24. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани январиин 24-дэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайн дуратанай частьнуудтай хамтадаа ябажа, үнгэрһэн үдэр Чунсанриин районд ба Иончхоньһоо баруун хойгуур американо-английска интервентнүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ.

Үсэгэлдэр һүни «В—29» гэжэ бомбардировщигуудые эльгээжэ, американска золигууд Пхеньянай амгалан нютагуудта дахин добтолоод, хэдэн зуун бомбо хаяба. Олон хүн алагдаа, олон землянка һандаргагдаа.

Арадай армиин зенитнэ артиллери ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаагаа, тэдэ самолёдууд амгалан нютагуудые бомбодолсоһон ба пулемёдоор буудалсаһан байна.

ПХЕНЬЯН, январиин 25. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнууд фронтын зарим участогууд дээрэ американо-английска интервентнүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ.

Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 5 самолёт унагаагаа, хоёр самолёдыень гэмтээгээ. Тэдэ самолёдууд амгалан городууд ба тосхонуудые бомбодоһон, пулемёдоор буудаһан байна.

Сталинска шангай лауреадай диплом ба хүндэтэ тэмдэг французска уранзохёолшо Андрэ Стильдэ барюулагдаа

ПАРИЖ, январиин 24. (ТАСС). «Түрүүшын сохилто» гэжэ романай түлөө хоёрдохи шатын Сталинска шанда хүртэһэн французска прогрессивнэ уранзохёолшо Андрэ Стильдэ Сталинска шангай лауреадай диплом ба хүндэтэ тэмдэгые барюулга Францидахи СССР-эй посольстводо мүнөөдэр болобо.

СССР-һээ Францида байгаа посол нүхэр А. П. Павлов Андрэ Стильдэ диплом ба хүндэтэ тэмдэг барюулаа.

Андрэ Стилиие үнэн зүрхэнһөө амаршалан, нүхэр Павлов творческо шэнэ амжалтануудые туйлахыень уранзохёолшодо хүсэбэ.

Харюу үгэ соогоо, Андрэ Стиль тэрэнэй уранзохёолой ажал-ябуулгые үндэрөөр сэгнэһэнэй түлөө халуун баясхалан хүргэбэ.

Французска компартиин ЦК-гэй хандалга

ПАРИЖ, январиин 23. (ТАСС). Французска арадта французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй хандалга мүнөөдэр «Юманите» газетэдэ толилогдобо. Гүрэниие фашизацилха политика бэелүүлэн, французска реакци хадаа Ален ле Леап, ги Дюколоне, Лоран, Байо, Менье ба бусад патриодуудые хуулибусаар арестовалаа, коммунистнууд-депутадуудые түрмэдэ хаахын тула тэдэнэй парламентска ойроо хүртэшэгүй эрхэ хаһахые оролдоно гэжэ хандалга соонь хэлэгдэнэ. «Һаяар табан депутадууд-коммунистнууд парламентска ойроо хүртэшэгүй эрхэеэ хаһагдаа һаа, тэрэнэй һүүлээр бусад хэмжээнүүд дары абтаха байна, — гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ.—Фашизмда зам нээжэ болохо аюул энээгээр ушаруулагдаха байгаа...

Шэнэ политикын түлөө, национальна бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай политикын түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиие тойрон нэгэдэхэ гэжэ бүхы французска патриодуудта хандадаг манай партиин саг үргэлжын уряа хадаа улам үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Энэ нэгэдэлдэ һаад хэхые, арад ниитын ургажа байгаа эсэргүүсэлгэдэ һаад хэхые һэдэжэ, манай ороной хархис зонхилогшод социалистическэ партиин эдэбхитэй туһаламжатайгаар Французска коммунистическэ партида, манай арадай демократическа бүхы эрхэ сүлөөнүүдтэ добтолно.

Коммунистическэ парти хадаа национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, Вьетнамда эб найрамдалай түлөө, германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, амгалан экономикын түлөө, сэрэгэй гаргашануудые нилээд багадхахын түлөө, ажабайдалай бүри һайн условинуудай түлөө, эб найрамдалай политика ябуулха правительствые байгуулхын түлөө үсэд шанга тэмсэл дэлгэрүүлхыень хүдэлмэришэн ангиие ба французска арадые уряална

Мүнөөдэрэй зорилго юуб гэхэдэ, протестын улам үргэн, улам хүсэтэ, улам түргэн хүдэлөө эмхидхэлгэ мүн. Политическэ үзэл бодолой, шажан шүтэлгын ба социальна хамаадалгын илгаагүйгөөр, ороной бүхы ажалшадта ба бүхы республиканецуудта манай хандаһан уряагай удхань иимэ байна».

Монгол арад Чойбалсанай дурасхаалые ёһолон тэмдэглэнэ

УЛАН-БАТОР, январиин 24. (ТАСС). Нэгэ жэлэй саана, 1952 оной январиин 25-да, монгол арадай вождь, Советскэ Союзай хани маршал Чойбалсан наһа бараһан юм. Монгол арад өөрынгөө вождиин дурасхаалые ёһолон тэмдэглэнэ. Чойбалсанда зорюулагдаһан траурна митингнүүд ба суглаанууд предприятинуудта, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, хүдөө нютагуудта ба сэрэгэй частьнуудта болоно байна. Монголой хэблэл ба радио Чойбалсанай дурасхаалда ехэ статьянуудые ба дамжуулгануудые зорюулна.

Монгол арадай вождиин дурасхаалда зорюулагдаһан вечернүүд Чойбалсанай нэрэмжэтэ Монголой гүрэнэй университедтэ эмхидхэгдэнэ.

Чойбалсанай зохёолнуудай нэгэдэхи ба хоёрдохи томууд Монголдо 20 мянган экземпляр тиражтайгаар хэблэгдээ. 3-дахи том хэблэгдэжэ байна. Монгол арадай-революционно партиин ЦК маршал Чойбалсанай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай зурагуудтай сборник хэблэхээр бэлэдхэбэ.

Улан-Баторта Чойбалсанай байшан-музей нээгдэхэнь. Монгол арадай вождиин ажаһуужа ба хүдэлмэрилжэ байһан байшан соо тус музей январиин 25-да нээгдэхэ байна.

Италида һунгуулиин антидемократическа реформын баталагдаһанай һүүлээр

Итальянска парламентын депутадуудай—коммунистнуудай, социалистнуудай ба зүүнэй демокрадуудай зүблөөн

РИМ, январиин 23. (ТАСС). «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, конституционно палата байгуулхые ба арадай референдум хэхые правительствын эрид шангаар арсажа, конституциие эбдэһэнтэй дашарамдуулан тохёолдоһон байдал депутадуудай — коммунистнуудай, социалистнуудай ба зүүнэй демокрадуудай хамтын зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Заседаниин эсэстэ иигэжэ шиидхэгдээ: парламентын эрхэдэ ехээр халдан добтолһон тухай республикын президентдэ мэдээсэхын тула делегациие эльгээхэ; эрхэ сүлөө ба республиканска гуримуудые хамгаалха ажал-ябуулга тушаа хамтын шиидхэбэри абахын тула сенаторнуудай, депутадуудай, областной ба провинциальна соведүүдэй, мэрнүүдэй ба муниципальна соведүүдэй хабаадалгатай суглаа Римдэ зарлаха; парламентда болоһон үгэ хэлэлгэн тухай информационно үргэн кампаниие бүхы орон дотор һаяар ябуулха гражданинуудай һунгуулиин тэгшэ эрхэ хаһахые оролдоһон правительствын һэдэлгэдэ һаад хэхэ улам үргэн фронтые байгуулха зорилгоор һунгагшадтай холбоо тогтоохо ба тэрээнтэй нитта хани харилсаатай байха.

Хитадта ород хэлэ шудална

ПЕКИН, январиин 21. (ТАСС). Ород хэлые Хитадай техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шудалалга тухай статья «Женьминьжибао» газетэдэ толилогдоо.

Экономическа ехэ байгуулалтын эхилээд байгаа мүнөө үедэ ороной шэнэ олон предприятинууд советскэ техникээр зэбсэглэгдэнэ. Барилгын советскэ методүүдые шудалха шухала байна. Энээнэй тулада ород хэлэ мэдэхэ хүнүүд олон хэрэгтэй юм.

Түлишын промышленностиин министерствын управленинүүдэй нэгэнэй техническэ хүдэлмэрилэгшэд хэлэ түргөөр шудалха метод хэрэглэн, ород хэлэ шудална гэжэ статья соо хэлэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлэй ноябрьда эмхидхэгдэһэн курсануудта хүтэлбэрилхы техническэ 30 хүдэлмэрилэгшэд һуралсажа, ород грамматикын үндэһэ һууринуудтай танилсаһан ба 1500 шахуу үгэ сээжэлдэһэн байна.

Министерствын администраци ба партийна организаци ород хэлэ шудалалгада ехэ анхарал хандуулна.

Англида юумэнэй сэн хүндэрнэ

ЛОНДОН, январиин 23. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, общинануудай палатада январиин 22-ой үдэр лейборист Артур Льюис хадаа эдеэ хоолой министртэ асуудал табиба. Тиихэдээ, 1952 ондо хэдэн олон товарнуудай сэнгүүдэй ургаһан ябадалда тэрэнэй анхаралые хандуулба, «тэдэ товарнуудые худалдан абаха арга боломжые бага олзотой хүнүүдтэ үгэхын» тула сэнгүүдтэ хиналта тогтоохые дурадхаба.

Гурил 53—56 процент, мяханай консервэнүүд — 30 гаран процент, сай — 33 процент, бэкон — 63 процент, тоһон — 20 процент, сыр—86 процент, хилээмэ — 25 процент, мяхан — 21 процент, һү — 19 процент ба өөхэн—12,5 процент хүндэрөө гэжэ Льюис зааба.

«Дейли Уоркер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, эдеэ хоолой министр Лойд-Джордж хадаа «1952 ондо англичанинууд дайнай урда тээ байһанһаа хоёр үлүүтэй дахин бага тоһо хэрэглээ» гэжэ январиин 22-то общинануудай палатада мэдүүлбэ.

Наукануудай немецкэ академи социализмын үндэһэ һууринуудые байгуулгын алба хэнэ

БЕРЛИН, январиин 24. (ТАСС). Наукануудай немецкэ академиин онсо пленарна заседани январиин 22-то болоо. Германска Демократическа Республикада социализм байгуулгын хэрэгтэ академиин үмэнэ байгаа гол зорилгонууд тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Германска Демократическа Республикын Арадай Палатын түрүүлэгшэ Иоганнес Дикман ба ГДР-гэй премьер-министрын орлогшо, СЕПГ-эй ЦК-гэй генеральна секретарь Вальтер Ульбрихт заседанида хабаадалсана.

Наукануудай немецкэ академиин президент профессор Вальтер Фридрих заседани нээгээ. Наукануудай немецкэ академиин зорилгонууд тухай элидхэлые Вальтер Ульбрихт хэбэ.

Илангаяа энергетическэ ажахын талаар научна хүдэлмэриие түсэблэхэ, хүдөө ажахын эрхим шанартай культурануудые байгуулха, ургамалнуудые гэмтэлгэһээ хамгаалха, хүрьһэ һайжаруулха, физикэ ба математикые хүгжөөхэ, тэдэниие бодото дээрэнь хэрэглэхэ шухала байһан тухай Ульбрихт хэлэбэ.

Бухарестдэ уласхоорондын шатарай турнир эхилбэ

БУХАРЕСТ, январиин 25. (ТАСС). Бухарестдэ мүнөөдэр уласхоорондын шатарай турнир эхилээ. 10 ороной—Советскэ Союзай, Венгриин, Польшын, Болгариин, Чехословакиин, Англиин, Бельгиин, Норвегиин, Швециин ба Румыниин эрхим шатаршад тэрээндэ хабаадана. Советскэ Союзһаа гроссмейстернүүд В. Смыслов, И. Болеславский, Т. Петросян, мастер А. Толуш ба мастерай кандидат В. Спасский гэгшэд турнирта хабаадана. Венгриһээ шатаршад Л. Сабо ба Г. Барца гэгшэд ерээ. Румыниин чемпион Чоколтя, мастернууд О. Троянеску, Е. Рейхер, Ш. Сабо ба М. Рэдулеску гэгшэд турнирта хабаадана.

Советскэ шатаршад Румыни мордобо

Январиин 24-дэ советскэ бүлэг шатаршад В. Смыслов, И. Болеславский, Т. Петросян, мастер А. Толуш ба мастерай кандидат Б. Спасский Москваһаа Бухарест мордобо. Советскэ шатаршад Бухарестдэ нээгдэхэ уласхоорондын шатарай турнирта наадаха байна.

(ТАСС).

Республикын конькишадай илалта

Январиин 17—18-най үдэрнүүдтэ, Российска Федерациин түрүү зэргые эзэлхын түлөө Дальневосточно зонын конькишадай мүрысөөн Благовещенск городто болобо. Тэрээндэ Хабаровска ба Приморско хизаарнуудай, Амурска ба Читинскэ областьнуудай, Бурят-Монголой АССР-эй конькишад хабаадалсаһан байна.

Манай республикын командада Еременко, Заикин, Малых, залуу конькишад Лазакевич, Артомонов, Тамара Шевчук, Дмитриева, Шубина, Петелина гэгшэд оронхой.

Хоёр үдэр соо үргэлжэлһэн шанга тэмсэлэй эсэстэ ниитэ командна түрүү һуурииие Бурят-Монголой команда, 2-дохи һуурииие Амурска областиинхид, 3-дахиие Хабаровскын команда эзэлбэ. Бурят-Монголой командада Российска Федерациин Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй диплом барюулагдаа.

Эрэшүүлэй дундаһаа Улан-Удын ПВЗ-гэй «Локомотив» обществ[о]ын түлөөлэгшэ Василий Еременко, эх[энэ]рнүүдэй дундаһаа мүн лэ ман[ай] республикын түлөөлэгшэ Тама[ра] Шевчук («Ажалай резервнүү[д]») гэгшэд Дальневосточно зонын че[м]пионуудай хүндэтэ нэрэзэргые эз[лэ]бэ.

Тамара Шевчук бүхы 4 дист[ан]цида—500, 1000, 1500 ба 3000 ме[т]рын ба Василий Еременко 15[00], 3000 ба 5000 метрын урилдаануу[д] түрүүлһэн байна.

Вера Петелина, Нина Дмитрие[ва] гэгшэд эхэнэрнүүдэй группа [со] 2-дохи ба 3-дахи һууринуудые эз[эл]бэд.

Эдэ мүрысөөнүүдтэ республик[ы]най конькишад урдань байһан ре[с]публиканска 6 рекордһоо үлүү һа[йн] амжалтануудые харуулаа. Тус кома[н]дын бүхы гэшүүдтэ РСФСР-эй М[и]нистрнүүдэй Соведэй дэргэд[эхи] физкультура ба спортын хэрэгүү[дые эрхилхэ] комитедэй дипломууд [ба]рюулагдаба.

Хүдөөгэй залуушуулай санын мүрысөө[н]

Красноярск городто болоһон Сибирь ба Востогой хүдөөгэй залуушуулай санын мүрысөөн һаяхан дүүрэбэ. Эндэ Красноярска хизаарай команда 1-дэхи, Бурят-Монголой команда 3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Бурят-Монголой командын составта ороһон Тотоев, Белавина (Кударын аймаг), Шункова, Конорин (Иволга), Кантерина (Заиграй), Развожаев (Кабанск), Петров (Тарба[га]тай), Кириков (Прибайкальска) [ба] Артемов (Зэдэ) гэгшэд санын спо[р]тоор РСФСР-эй түрүү һуури эз[лэ]хын түлөө хүдөөгэй колхозно [за]луушуулай мүрысөөндэ хабаада[л]сахаар Киров город ошобо. Энэ м[ү]рысөөниинь декабриин 28-һаа фе[в]ралиин 2 болотор үнгэргэгдэхэ ю[м].

М. Михайлов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 13.

Н—00459. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.00[0]